Ч. 244 (14.493). Львів, четвер 29. жовтня 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Японська поліція побила британських моряків.

ШПІОНСЬКА АФЕРА?

ЛЬОНДОН, 28. 10. АТЕ. Японська влада арештувала трьох британських моряків, що сфотографували укріплену смугу пристані Келюнг на Формозі.

ЛЬОНДОН, 28. 10. ПАТ. Англійська преса описує той самий інцидент ось як: Перед кількома днями трьох матрозів брит. воєнної маринарки переїхалося таксівкою по місті Келюнг. Після того шофер домагався, щоб йому заплатили, дарма, що матрози заплатили були вже згори. Поліція забрала їх на станицю і там сильно побила; брит. старшину, що інтервеніював у цій справі, шеф японської поліції сильно зневажив.

Брит. уряд запротестував та домагається від японського урядового перепрошення та відшкодування для побитих. У звязку з тим відложено заповіджену на 7. листопада візиту брит. фльоти в Японії.

1.500.000.000 франків дефіциту у французькому буджеті.

ПАРИЖ, 28. 10. ПАТ. На вчорашній кабінетній раді обговорили міжнародні справи, мін. Даладіє заповів, що удержавлять 2 фабрики муніції. Міністер скарбу Оріоль заявив, що цьорічний буджет матиме 1.500.000.000 фр. дефіциту.

МІН. САЛЯНҐРО — ДЕЗЕРТИРОМ?

ПАРИЖ, 28. 10. Авас. Частина преси закидує, що міністра Салянґро засудили підчас війни на смерть за те, що підчас війни він добровільно піддався німцям; щойно при ревізії процесу його уневинили. Мін. Салянґро боронить ся, що вже підчас війни суд його уневиннив, бо він попав у полон, шукаючи за раненим товаришем. Начальний вожд ґен. Ґамлен у товаристві двох представників б. комбатантів та військових суддів має справдити в архівах, як ця справа представлялася справді, і оголосити комунікат.

СТРАЙК ВУГЛЕВИХ РОБІТНИКІВ ПАРАЛІЖУЄ ФРАНЦУСЬКИЙ ПРОМИСЛ.

ПАРИЖ, 28. 10. ПАТ. Як подає „Матен", знаслідок страйку вуглевих робітників чимало фабрик припинило працю, як ткальня Селіє у Ліль, де працювало 1.150 робітників, відливня заліза та фабрика мила, що дають працю 4.000 робітників та заведення Паран у Лере.

Портуґалія погрожує, що виступить з комітету неінтервенції.

ЛЬОНДОН, 28. 10. Райтер. Вчора вечором португальський уряд зложив ноту, в якій застерігає собі право виступити з комітету неінтервенції, якщо буде нарушено приписи процедури. А саме портуґ. уряд закидує британському, що він нарушив процедуру, коли предложив комітетові скаргу мадридського уряду проти Портуґалії, Італії та Німеччини, не перевівши слідства. Портуґ. уряд рішуче опрокидує всі заміти проти нього.

ПЕРЕД НОВОЮ СОВІТСЬКОЮ БОМБОЮ В КОМІТЕТІ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

МОСКВА, 28. 10. ПАТ. Як твердять у добре поінформованих колах, завтра слід сподіватися нового совітського демаршу в комітеті контролі над невтральністю супроти Еспанії.

ГОЛОСИ СОВІТСЬКОЇ ПРЕСИ.

МОСКВА, 28. 10. ПАТ. „Ізвєстія" припускають, що Німеччина й Італія визнають уряд ґен. Франка, як лише він здобуде Мадрид та остерігають Англію й Францію перед італійськими й німецькими імперіялістичними плянами. „Журналь де Моску" закидує предсідникові комітету неінтервенції односторонність та опрокидує італьо-німецькі закиди совітизації Еспанії.

ПОРТУҐАЛІЯ НЕ ВИЗНАЛА УРЯДУ З БУРҐОС.

ЛІССАБОНА, 28. 10. ПАТ. Урядові джерела катеґорично заперечують поголоску, немовби Портуґалія визнала уряд з Бурґос.

ТРЕЙД-ЮНІОНИ І ПАРТІЯ ПРАЦІ ВИСТУПИЛИ БИ ПРОТИ НЕВТРАЛЬНОСТИ?

ЛЬОНДОН, 28. 10. ПАТ. Секретар Трейд Юніонів заявив: Трейд Юніони та Лейбур Парті ще не вирішили остаточно своєї політики. Професійні спілки Англії та цілої Европи все уважали, що, як політика неінтервенції заведе, необхідно буде вести іншу політику. Нинішня нарада вирішить чи пакт неінтервенції зазнав уже повної невдачі.

УЛЬТИМАТ.

ЛЯ КОРУНЯ, 28. 10. ПАТ. **Як повідомляє радіокомунікат в год. 1.30 вночі, ґен. Франко думає зажадати, щоб червоні залишили Мадрид до 48-ох годин.**

УРЯД ПЕРЕЇЗДИТЬ ДО БАРСЕЛЬОНИ. — ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВОРОТУ АЗАНІ.

СЕВІЛЛЯ, 28. 10. ПАТ. На засіданні марксистів, що відбулося в Мадриді під проводом анархіста Альвареза, рішили перенести уряд до Барсельони та домагатися, щоб Азаня негайно вернувся з Барсельони до Мадриду. Перед виїздом з Мадриду Азаня декретом скасував марксівські суди.

КОМУНІКАТ НАЦІОНАЛЬНОГО КОМАНДУВАННЯ.

ТЕНЕРІФА, 28. 10. ПАТ. Нац. летуни бомбардують форт Хіхон та відтяли звязок з ним. На фронті Гренади здобули нац. війська замок Гвадагу.

ЛЯ КОРУНА, 28. 10. ПАТ. Під Ескуріялем нац. війська відбили наступ червоних; Ескуріяль [illegible] окружений, подібно як Аранхуез, що піддасться в найближчих годинах. Нац. летуни двічі бомбардували Мадрид.

СЕВІЛЛЯ, 28. 10. ПАТ. Ґен. Кеіпо де Лляно заявив учора в 22. год. через радіо: Під Сієрра Альбубієра нац. війська перевели кілька операцій та взяли чимало бранців; на відтинку Сіґуенци посуваються вперед, не стрічаючи опору; в Астурії перетинають звязок з пристанню Хіхон. Лярґо Кабаллеро усунув вожда мадридського фронту ґен. Ассензіо за його недавні невдачі.

СЕВІЛЛЯ, 28. 10. ПАТ. Війська ґен. Позаса, вожда оборони Мадриду, почали протинаступ на Іллєскас, що після 3-дневних боїв заломився; з 6.000 червоних 1.000 полягло. Між Толедом і Мадридом нац. війська посунулися 10 км. від Іллєскас.

ЛЯ КОРУНЯ, 28. 10. ПАТ. Радіокомунікат наданий нині в год. 1.30 вночі повідомляє: У пров. Алява нац. війська заняли Ґетафу де Алева; на південному відтинку — місцевости Ґріньон, Торрехон де Веляско і Торрехон де ля Кальрада; 200 червоних попало у полон, 2 червоні літаки зістрілено. На фронті Ескуріялю червоні втратили у невдатних наступах 154 убитих, 15 скорострілів, 300 крісів і дуже важні позиції.

Московська кириня в Катальонії.

Женева, 25. жовтня 1936.

Чим вужче стискається обруч національних еспанських військ довкола большевицького осередку в Мадриді, тим ширше розвиває московський уряд свою інтервенційну акцію в Еспанії. Московські заходи перед комісією для Еспанії в Льондоні у користь мадридського уряду скінчились — як відомо — поразкою. Льорд Плімут відкинув дуже рішуче домагання Майського та Кагана повести бльокаду португальських портів, відкинув теж вимогу Москви скликати комісію для розгляду наведених Москвою „фактів" про інтервенційну роботу Портуґалії, Італії та Німеччини. Погроза московських дипльоматів полишити комісію також нікого не зворушила: Совіти почули, що комісія працюватиме й без них.

Без порівнання більші висліди добуває безпосередня московська акція в Еспанії. Як повідомляє „Матен", до Барсельони приїхала нова численна група московських військових та політичних спеців. Між Одесою та Аліканте і Барсельоною безупинно курсують „Нева", „Кубань" і „Зиряни", довозючи „жінкам і дітям" еспанських большевиків „засоби поживи та одіння", які — немов під дотиком чародійної палочки — перемінюються у зброю, муніцію та літаки. Розуміється — не даром. Золото з національного еспанського банку в Мадриді, на якому спирається вартість пезети, пливе, не вважаючи на гострі протести національного уряду в Бурґосі, широкою рікою до Франції, а звідти частиною й до Москви. Одного лише дня 18. ц. м. наприклад еспанський пароплав „Трамонтана" привіз до Марселю золота на 400 мільйонів франків. Таким чином протекторські жести коштують Москву на ділі дуже мало: харчі для Мадриду стягає Москва з України, від усіх совітських робітників стягає відсоток їх платні на еспанську авантюру, врешті каже собі платити мадридському банкові, який з черги грабує своїх громадян. До Еспанії повертається лише частина еспанського золота, як платня московським аґентам, що нищать еспанську державу.

Але чим безнадійніше становище Мадриду, тим більш кріпшає московська акція в Катальонії, якої національне „визволення" Москва взяла собі раптом дуже близько до серця. Московські пляни в Катальонії зраджує великий фейлєтон в „Ізвєстіях" з 11. ц. м., якого автор покликується між ін. на книжку Сталіна „Марксизм і національно-кольоніяльне питання", видану у 1934. р. Московська теорія національного питання досить відома, але її пристосування до Еспанії актуальне у звязку з пляном Москви проголосити Катальонію самостійною совітською державою та продовжувати еспанську авантюру під новою фірмою. Московський офіціоз у питомий собі демагогічний спосіб переповідає історію національних рухів в Еспанії. Гнобителями „національних областей" є все кастильська шляхта, вище духовенство та кастильська бюрократія. Національний гніт лягає все тільки на селянство, робітництво та дрібну буржуазію. Національна буржуазія боронить проти „кастильського гніту" лише тому, щоб самій мати „геґемонію у межах власної нації над селянством та робітництвом". „Для всіх цих керманичів національного руху клясова боротьба зовсім не істнує. Для них істнує лише

Верхоті Атлантики

ПАН З МІЛІОНАМИ

то одинокий козир дня у всіх метрополіях світа.

єдина нація, що є понад усе. В національній незалежності вони бачать вихід з усіх труднощів..." (Ці тези страшенно обурюють большевиків!) „Робітник щораз більше втягається в боротьбу не лише проти кастильської буржуазії та дідичів, а й проти своїх власних провідних кляс, які хочуть кермувати національним рухом..."

І ось Москва готується „визволяти 4,7 міліонів катальонців, 2,2 міліонів галісійців та ок. 700 тисяч басків не лише від кастильського гнету, а й від великої катальонської буржуазії, яка підтримує „еспанський імперіялізм в Мароко". Але московський уряд незадоволений і середньою та дрібною катальонською буржуазією, яка поставила національне питання в 1931. році на „конституційну площину". Не вдовольняють Москви і керманичі робітничої кляси — соціялісти, анархо-соціялісти та анархісти, які „легковажили національне питання"... „Лише компартія виступила як найбільш послідовна побірниця за право пригноблених народів Еспанії на самоозначення, що його не можна здійснити без клясової боротьби проти панівних кляс буржуазії та дідичів. Національне питання є в Еспанії могутнім чинником аграрної революції, одначе воно сприяє увільненню широких народніх мас зпід впливу націоналістичних партій"...

Московські агенти, які спровокували громадянську війну в Еспанії та спонукали демагогічними обіцянками катальонських та баскійських націоналістів пристати до еспанських большевиків в їх боротьбі проти національної Еспанії, ганебно зраджують тепер цих самих націоналістів, оголошуючи проти них похід робітництва та селянства під прапором диктатури пролетаріяту, себто під проводом Москви. Це дуже гірка наука для національних меншин Еспанії, які опинились у безвихідній ситуації, віддавши себе в руки агентів Москви, які розпоряджають фінансами (мадридське золото), зброєю і таким політичним манекіном, яким є Лярго Кавалеро. Московські методи нам відомі дуже добре: вони ті самі супроти українців в межах Польщі, супроти хорватів в Югославії, супроти гіндусів, арабів, абісинців, негрів. Але чужим досвідом до розуму прийти не легко. Українці, що не спромоглись оборонити власної держави, мають мало даних давати комусь поради. Всеж знаючи, що ніяка стороння сила не допоможе Катальонії зберігти свою самостійність проти волі еспанців та знаючи, що поміч Москви це нещастя і катальонців і усіх недержавних націй і всього світа християнської культури, — можемо хіба лише побажати катальонцям добути гідне і корисне для свого національного розвитку порозуміння з національними еспанцями та позбутися московського втручання.

Московська інтервенція в Катальонії є авантурою, що може мати дуже поважні міжнародні наслідки; вона дуже близько цікавить теж українців. Поневолені нації СССР мають добру нагоду протестувати проти інтервенції московського уряду в Еспанії, що відбувається коштом тих поневолених народів. Очевидно, такий протест на міжнародньому терені мав би тоді вартість, колиб взагалі істнувало тривке й метке та активне міжнароднє заступництво організованих меншин Европи. Сьогодні таке заступництво моглоб відіграти поважну ролю м. ін. у посередництві між катальонцями й басками з одного боку та нац. урядом Еспанії у Бурґосі. На жаль — трагедія катальонців не викликує відгуку, крім відгуку у Москві, яка своєю інтервенцією остаточно долю катальонців і припечатає.

М. Данько.

З польської преси.

Який практичний ефект польонізації „кресів"?

Стаття В. Бончковського проти метод правління на Холмщині.

В останньому числі „Бюлетину П.-У." з 25. ц. м. находимо м. і. статтю В. Бончковського п. н. „Кресове право прав", яка заторкує одну з найболючіших точок української дійсности у Польщі: ті землі з українським населенням, супроти яких польська адміністрація веде політику, неначе супроти земель однородно-польських. Стаття, про яку мова, відзначається тим, що у кожній публіцистиці найцінніше: відвагою. Недавно звертали ми увагу на приємне явище, що „Бюлетин Польсько-Український", який до недавна лякався, чи з відомих причин не хотів містити статтей про відносини на Лемківщині, заговорив про москвофільську політику на Лемківщині просто як про державну зраду: про підготовлювання на Лемківщині всіми криницькими та риманівськими москвофілами ідеального грунту під тріюмфальний вїзд московсько-большевицьких „визволителів", які саме тією дорогою заміряють прямцювати, щоб злучитися з чеськими союзниками. Нині реєструємо черговий похвали гідний мужній виступ: проти зберігання фікції, що „нема" українців там, де вони на ділі є, і проти накладання польської політури на етнічно непольський край. Висновки автора так само не цураються ставити крапок над „і": що саме здогадні успіхи такої політики є у дальших наслідках найпогубніші для держави.

На початку своєї статті автор пригадує своє давнє становище супроти мовно-віроісповідної асиміляції:

„так званий ґенте рутенус націоне польонус виявився у перспективі життя поколінь духовим бастардом, непродуктивним типом, якого безмежний егоїзм і підлягання нижчим інстинктам життя зродило розкладову дійсність шляхетчини і крулевят XVI.—XVII. ст. разом із невідлучною антитезою мрячного рутенства, гайдамаччини, комплексу свячених ножів, Гонтів і Залізняків".

Асиміляції примусовій протиставить автор асиміляцію при помочі мішаних подруж та під впливом спеціяльного духового середовища. Зовнішню асиміляцію називає автор просто утопією. „Тільки культурне піднесення власного народу і її духовий активізм може зробити нарід атракційним і у випадку мішання двох расових елементів рішати про перемогу сторони У. або сторони П."

„Повищі правди не стали ще власністю умів широких верств польської інтелігенції на кресах, яка не бачить яскравої деструктивної ролі рухливої верстви гурра-„поляків", які на дійсність, стабілізовану століттями, глядять підзорливими очима „перевертнів".

Здавалося, що відродження Польщі, ослаблення широко розбудованого українського шкільництва і т. п. усунуть українську атракцію та зроблять чинник польський переможним, такий, який все усуває на своїй дорозі. Дійсність ствердила, що **негативна** програма усування суперечностей з дороги при помочі наказу і фізичної переваги — не творить атракції, не притягає, створює омани і у вислідї продукує моральну перевагу противної сторони. У тому світлі зрозуміємо численні факти українізації польських селян на львівській провінції, не зважаючи на всю, здавалось би непереможну силу польської держави, кинену на терезки суперницьких впливів...

Автор навязує до актуальних кривавих подій на Холмщині і стверджує, що „затомізоване національне життя Холмщини та Підляшшя заразило трупячим трійлом польське життя і видало гасло, сформульоване у польській мові: „нехай жиє Україна, бо ми хцеми ржонду Сталіна". „Пісоньки „поцтивого людку" у тій богом і людьми забутій частині Польщі дуже ...чаючі. Повно там про пімсту, Гонту, ... попа і славну Україну..." Автор кепкує ... того „спокою", який панує у такому ... звертає увагу на спеціяльні права, ... на мішаних теренах і заявляє, що „можна ... вати ніж у плечі Польщі вживаючи при ... мови, формованої Кохановським і Словацьким ... га будувати велич і силу Польщі, вживаючи ... ви Шевченка і символу І. Мазепи." Всі ... виводи присвячені саме доказові тези, що ... ки культивування власної культури та ... ностей рідної нації творить вартісний для ... жави комплекс, байдуже — польський чи ... польський, — а всяке викривлювання рідної психіки є медвежою для держави прислугою. Комуно-націоналізм „тутешніх" це природна ... акція проти накидування чужої мови, чужого віроісповідання, чужої культури. Там, де українське життя не може розвиватись у природних власних культурних умовинах, воно шукає собі вияву у симпатіях до Сталіна і Будьонного, яких постаті получені з візією Хмельницького.

Висновок автора такий:

„Південно-східні землі Польщі повинні бути у спільному володінні польського й українського елементу, що розвивались би рівнобіжно й постепенно. Тільки під цією умовою вони можуть стати інтегральною частиною Польщі у перспективі століть. Зате ті землі тим швидше найдуться у новому володінні Москви, чим більше всесторонньо будуть підлягати політиці асиміляції. Цей здогадний парадокс є наслідком капітального укладу політичних і культурних сил у тій частині Европи..."

Автор настирливо доражує, щоб польська політика сама старалася, щоб „русини" піднялись на височінь українізму, бо саме ... антиросійський українізм, який матиме зрозуміння і підтримку у польській стороні, дасть у перспективі століть змогу польському 22-міліоновому народові мати 30-міліонову державу...

Коли згадаємо, що одночасно з появою такої статті чуємо заповідь скріпленої кольонізаційної акції на українських етнічних землях — мусимо прийти до пересвідчення, що багато ще води проплиєе у Вислі, заки польські відповідальні політики зрозуміють деякі прості на ... правди про конечність рахуватись з окремими правами на непольських землях польської держави.

Новий граничний конфлікт на Далекому Сході.

МОСКВА, 28. 10. ТАСС. В околиці Туреєрозу, 500 м. від манджурського кордону японсько-манджурські відділи заатакували совітську сторожу, що дістала підмогу і відкинула напасників. Амбасадор Юренєв дістав наказ зложити протест.

ЧЛЕНОВ ТАКИ АРЕШТОВАНИЙ.

МОСКВА, 28. 10. ПАТ. Міродатні кола потверджують, що Членов аташе амб. СССР у Парижі арештований, зате заперечують, немов би він був колинебудь приятелем Літвінова.

Невдача „людового фронту" в Чіле.

САНТІЯГО ДЕ ЧІЛЕ, 28. 10. ПАТ. Противники „людового фронту" виступили з радикальної партії та оснували нову політичну групу. В уряді мають вони 3 теки.

ЗА ЗЕМЛЮ БАТЬКІВЩИНИ.

Реферат, виголошений на протестаційних зборах українського Львова дня 15. ц. м.

III. ЗЕМЛЯ НА УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ТЕРИТОРІЇ МУСИТЬ ЧЕРЕЗ ПАРЦЕЛЯЦІЮ ПЕРЕЙТИ В РУКИ МІСЦЕВИХ ХЛІБОРОБІВ.

Природні права українського народу до землі української національної території це святі права. Вони не можуть підпадати ніяким змінам. Не підпали змінам такіж самі права польського народу на польській національній території, на якій у великім розмірі експериментував пруський режім, у меншім царський автократизм.. Польський нарід добув вповні свої права до землі.

Історичний розвиток польської великої власности на українських землях у польській державі скріплює тільки **права українського народу до великовласницької землі, як варштату праці його хліборобської верстви.**

А проте **господарські і соціяльні умовини життя місцевих** хліборобів, без огляду на їх віру і національність, вимагають, щоб парцеляція засапу землі на нашій аграрно-перенаселеній Батьківщині була ведена з погляду **направи аграрних** відносин, про які вже Щепановський писав під 90-ти роки минулого століття, змальовуючи нужду селян-гельотів, про які основну студію склав проф. Здзіслав Людкевич, які заналізував проф. Франц Буяк, проф. Тадей Бржевський й інші. Йде тут чейже про відповідальність за долю нидіючого поверх 1 міліона карлуватих і малоземельних, економічно несамостійних **місцевих** господарств, йде про долю і психічні настрої поверх 5 міліонів сільських душ, прикованих до землі, без змоги жити на ній і з неї, без змоги відорватися від своїх злиднів. Урбанізації сільського населення при безробітті у місті не можна собі уявити. Сезонова еміграція дуже обмежена, а заморська не тільки з причини низьких, смішно низьких еміграційних квот, але і з причини недостачі гроша серед охочих до емігрування не відограє сьогодні для злагіднення положення села ніякої ролі.

Так само, коли йде про кольонізацію, слід підкреслити, що після погаснення законів щодо військової кольонізації (вона діяла на українській території поза Галичиною) нема в Польщі закону, який допускав би інакшої розвязки перевласнювання при парцеляції, як розвязки, що спирається на **господарське положення місцевого** населення. Отже нема **правних основ,** які дозволяли би на кольонізацію нашої Батьківщини.

А проте кольонізації йшла й мала би бути тепер поширена й скріплена.

Їй мусимо рішуче протиставитися, маючи на увазі наші природні права на землі, наші господарські і соціяльні можливости і потреби, маючи на увазі й місію нашої нації на Сході, яка не може на довшу мету стояти у противенстві до політики польської держави.

А) ГЕНЕЗА ПОЛЬСЬКОЇ ВЕЛИКОЇ ВЛАСНОСТИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

Стереотипне повторювання серед кол польського громадянства і урядових сфер, що „польська великовласницька земля на українській національній території мусить перейти в польські руки“, а українцям з цього приводу не дістеться ніяке лихо, приневолює нас, — попри розгляд аграрного питання на наших землях, — розглянути **генезу скупчення великої власности в руках польських на нашій Батьківщині.** В межах цього реферату можемо розглянути творення польських великих мастків в історичнім розвитку тільки найхарактернішими рисами, відсилаючи зацікавлених до основних історичних праць М. Грушевського, А. Яблоновського й інших та до праць о. д-ра Тита Войнаровського, який всесторонньо освітлив питання, як земля наша ставала не-наша, користуючися зокрема, коли йде про новіші часи з доби австрійської: як відсування селян з рустикального земельного фонду, як своєрідне „управильнення“ сервітутів, теж з моїх студійних питань у 1916. році.

•

Коли Казимир Великий, король польський, в 1340. р. заняв Галицьку Русь, не легко було йому звязати новоздобуті землі з польською державою. Суспільний і господарський устрій галицької держави ріжнився основно від устрою Польщі. Галицьке князівство у розвитку своїм дійшло до правильного зріжничкування свого громадянства, серед якого велику земельну власність репрезентували бояри. Селянство було свобідне, торговля широко розвинена. Зате Польща була наскрізь хліборобською державою, а землевласники-шляхта рівночасно були обовязані до оборони держави та її воєнних походів. Тільки земельна власність і лицарський стан надавав повноту прав людині. Не маючи поза сильною горсткою землевласників сильніших інших верств, з природи речі протиставною верствою головної польської суспільної верстви у добутім краю були **бояри.** Перемога їх у користь польської земельної верстви стала вихідною точкою у цементуванні Галицької Руси з польською державою. Процес цементування йшов шляхом затяжної боротьби, в якій визначну ролю грали не тільки впливи Церкви і станові привілеї, признавані тільки полякам римо-католикам, але й фізичне насилля на українських боярах, часто при допомозі татар. Земельні мастки бояр загарбувано на річ польських королівщин, які у свою чергу розділювано між польську шляхту і магнатів-королевят.

Як одинично й масово винищувано бояр, про те читаємо в літописах Кроміра та Длугоша і Литовській Хроніці, довідуємося з праць польських, як нпр. В. Лозінського, „Правем і левем“, студій історичних А. Яблоновського та ін.

Вже з початком XVII. століття велика власність земельних українських бояр перестала істнувати. Землі знищених бояр були вже в руках польської шляхти і магнатів. Серед них були й назвища, але лише назвища українсько-боярські. Належали вони до боярських родів Чорторийських, Сангушків, Вишневецьких, Четвертинських, Пузинів, Любецьких та інших, які ратуючи свої мастки, перейшли в польський табор, збогачуючи польський стан посідання надбаннями культурними і матеріяльними зі шкодою для Руси. Не диво, що й середня українська земельна власність — як менше відпорна — пішла їх шляхами. Патріотичні одиниці і скупчення, які залишились у живих, без огляду на фізичне насильство, не відцуралися свого народу і віри своїх предків, не зійшли під впливом польського устрою вниз до рівня селянського стану.

Фізичною силою і деправацією душ (привілеї!) аж до XVII. століття українська земельна власність велика і середня перейшла в руки польських королів, вельмож-магнатів і шляхти.

А. Яблоновський у своїй праці „Зрудла дзеюв“ пише про те ось як: „З такої численної колись в Червоній Руси і всіх українських земель верстви бояр залишились з кінцем XVI. століття тільки сліди. Кляса ця розкололася і розхилилася на два протилежні боки: одна частина з них ввійшла в ряди посідаючої шляхти, що користувалася вповні польським правом, друга частина впала до рівня простої замкової прислуги“...

В поході крівавих століть зліквідовано велику українську земельну власність на українській національній території. Сьогодні є вона в польських руках...

(Далі буде). Юліян Павликовський.

Проблєма Середземного Моря

й Італія та Росія.

Вже Бісмарк твердив, що Росії, як азійській державі, нема змислу пхатись до Европи. Її політична співпраця з Европою викликає у цієї другої ферменти й упадок політичної рівноваги.

Росія за часів білих царів перлася зі своїми амбіціями та претенсіями аж поза Царгород. Тепер червона Росія гострим випадом пробує заволодіти цілою Европою. Два останні роки політичної співпраці Совітів в Европі із деякими державами (Франція, Чехія, донедавна й Румунія) дали наглядний доказ і одній і другій стороні, що разом їм іти — не по дорозі: що Европа зі своєю конструктивною політикою, зі своєю великою духовою культурою може йти в Азію і піде, але ніколи не можуть іти в Европу варвари з Азії.

Що Совіти побачили і зачинають розуміти свою невдачу у політичній співпраці з Европою, це бачимо по останніх десперацьких виступах спілки: Літвінов-Майський-Каган у Лізі Націй та в комітеті неінтервенції.

І саме тут, у комітеті неінтервенції, дуже характеристичний виступ Італії супроти Совітів. Виступ — рішучий і ясний: годі, щоб Совіти дальше вмішувались до політики Европи. Про Росію в Европі, а надто — ще важливіше і дражливіше — в південній Европі, Італія й чути не хоче. Для цього Італія з Німеччиною створила бльок: Італія-Німеччина-Австрія-Мадярщина-Албанія, щоб загородити Росії доступ до Европи. Для цього навязала Італія з Німеччиною тісний контакт у політиці Европи.

Коли нині червоному Мадридові грозить упадок, коли грозить установлення совітської републики в Катальонії, коли грозить те, що совітська Росія, маючи свою червону базу Катальонію, Середземним Морем дальше впихатиметься в Европу, то чи булоб можливо стримати нині Італію від ще категоричнішого і рішучішого виступу проти Совіт. Росії?

Ні на хвилину не можемо спустити з ока, що імперіялістичні задуми Італії про її майбуття можуть здійснитися щойно тоді, коли Середземне Море стане тим старовинним Маре Нострум. Чи Італія, яка вже має там таких суперників, як Англія і Франція, думаєте, пустить туди ще й Росію?

Відомий учений Франческо Копполя, один із перших ідеольогів сучасного італійського націоналізму, у своєму журналі „Політіка“ (рік I., том I., зшиток 5, 15. XII. 1918) у статті „Ля паче італіяна“ писав таке: „Нашим інтересом є не допустити до того, щоб знову відновилась інтегральна і динамічно велика російська потуга з духом і силою імперіялістичною... Та відроджена російська потуга булаб для нас справді поважною небезпекою, чи це як сила панславістична, яку чи автоматично відчулиб загрізливо на Адріятику, чи як безпосередній російський імперіялізм у Чорному Морі і тимсамим у Середземному Морі та на Сході, де Італія, з природи, з післявоєнних і з конечности, потуга середземноморська і східна, вже дуже стиснена між імперіялістичними силами Британії і Франції, не кажучи про чваньковату Грецію... Мусимо помагати не тільки Польщі, а й Фінляндії, Україні, Вірменії Кавказькій, а також й Сибірі, щоб вони втримались окремо від Росії. А рівночасно мусимо заздалегідь шукати стратегічних і територіяльних гарантій у східному Середземному Морі, особливо в Малій Азії, а також у Чорному Морі, де наша сукцесія по Німеччині в копальнях вугілля у Гераклеї хтечна для нашого істнування“.

А в статті „Політіка Орієтале“ („Політіка“, рік I., том III., зшиток I, число VII., 24. X. 1919 р.) той сам автор писав: „Консолідація Української Держави може бути сьогодні греблею проти большевицької експансії на південь; завтра автоматично може станути перепоною до відновлення великої Росії імперіялістичної і панславістичної, фатальної для нас, яка безсумнівно з Чорного Моря зійшлаб у Середземне Море, щоб суперечити нам і гнобити наше життя, наш необхідний розвиток. На Кавказі заливаб Росія наші економічні почини, набралаб нового розмаху до здобуття Анатолії — землі нашого майбуття: загрозилаб Туреччині, яка є нашою союзницею. А

врешті загрозилаб нам самим, нашій безпеці, нашому істнуванню".

Ми навмисне навели тут думки цього автора, великого вченого, европейця у повному розумінні цього слова, політичного спеца при Лізі Націй у Женеві.

Правда, Італії не вдалося не допустити большевиків до Кавказу; у дофашистівському хаосі далека заморська інтервенція не була їй під силу. Та наведені цитати недвозначно зясовують засадниче становище Риму до середземноморської експансії Росії.

Як тепер бачимо, то Італія не думає допустити Росії — якаб там вона не була — до Середземного Моря і тимсамим є проти того, щоб Росія киринила в Европі. Італія була і є за розділом Росії — а цеж вода на наш млин! На це наші відповідні чинники мусять звернути бачну увагу і дбати теж про те, щоб ця вода справді пішла на наш млин, а не на чужий.

М. Зазамський.

Справа науки релігії для учеників гр.-кат. обряду у львівських польських ґімназіях.

Перед кількома днями була замітка в „Ділі" з круга батьків того змісту, що для учеників гр.-кат. обряду, які ходять до польських державних ґімназій у Львові, нема науки релігії. Тимчасом справа мається так, що в цьому шкільному році катехит тої молоді о. д-р Костельник розпочав науку з причин від нього незалежних кілька тижнів пізніше — і це мабуть дало приточу до тої замітки. Слід зазначити, що о. д-р Костельник сповняє свої обовязки в школі дуже ревно і щиро займається повіреною собі молодю.

—o—

СЛОВАЦЬКА ЗАРОЗУМІЛІСТЬ.

Випадково попало нам до рук словацьке видання, присвячене старовинному містові на Пряшівщині (Закарпаття) Бардієву та його околиці **(B. Krpelec, Bardejov a jeho okolie davno a dnes, Turciansky Sv. Martin, 1935).** Ціла Бардіївщина, як відомо, заселена українцями-лемками греко-катол. обряду і в недавному меморіялі, що його подали закарпатські українці до чехословацького уряду в Празі, саме говориться про прилучення Бардіївщини до сучасної Підкарпатської Руси.

Нашу увагу в згаданому виданні звернув розділ про місцеві народні пісні та їх мову. Про ці пісні автор книжки між іншим пише, що в піснях „зустрічаються і деякі **незвичайні** (підкреслення наше) вислови **(„vyskytnu sa i niektore neobyčajne vyrazy")** і тому він долучує їх словник, себто переклад на словацьку мову. Отже ці „**neobyčajne**" слова є нищо іще, як звичайні українські слова: тепер, кума, сваволя, румене, вимикать, собі, сорочка, голова, по тобі, стиранка, шибенець, стулять очі, розсада, ніч, зохавить, лем, потрясення, молотить, жаль, мене, повивать, горіла, ся, фартушок, пелюшки, молодий, бандурки, любов, кислиця. Подаючи переклад цих всіх слів на словацьку мову, автор ані словечком не згадує, до якої мови належать ці „незвичайні вислови"!

Позатим багато слів українських перекручено на словацький лад чи то властиво на східнословацький діялект, транскрипція українських слів часто неточна і невідповідна, а вже зовсім зле зі звуком „і" та „и". Очевидно, всі ці хиби зроблені не випадково, але свідомо і послідовно, щоб „нагнути" місцеву українську мову на словацьку і щоб несвідомий читач мав враження, що по селах Маковиці (старовинна назва Бардіївщини) нібн говорять і співають словацькою мовою.

Наприклад так „по словацьки" спрепарована пісня з села Фрічки, із зазначенням „русинська", в транскрипції автора:

„Pusti mene moja mati...
Budu tobi deň orati...
deň kositi...
Litat' orel nebesami..."

Або пісня з села Вижня Полянка:

„A sidit vin sidit,
na listočku piše —
a joho milenka
a joho milenka
ditinu koliše..."

Не лпше стоїть справа і з **історичними фактами.** Автор печаливо уникає питання — хто скорше заселював сучасну „Східну Словаччину", себто Пряшівщину і зокрема Маковицю — українці чи словаки? Зате „дипльоматично" зауважує, що „русини з найдавніших часів заселювали територію Словаччини". До речі треба завважити, що дотепер нема ніякої наукової праці, якаб доводила, що словаки тут були раніш українців. Навпаки: всі автори вказують, що словаки прийшли до Пряшівщини щойно в XVII. столітті і лише один автор J. Husek (Narodopisna hranice mezi Slovaky a Karpatorusy, Bratislava, ст. 2) пересуває цю дату на XVI. століття.

Щодо „походження" наших лемків на Пряшівщині, автор далі говорить, що „колискою русів **(Rusov)** у Східній Словаччині і на Підкарпатській Руси була південна частина Росії **(Ruska).**" І зараз-же додає: „Цілком певно можна сказати, що руська мова **(rusky jezyk)** на Східній Словаччині у вимові стоїть ближче до словацької мови, як до правдивої **(sic!)** руської мови **(k pravej ruštine),** Московського (!) **Rusa,** тим менше росіянина з Росії, тутешній **Rus** (!) тяжко би зрозумів" (стор. 292).

Розписуючись отак про „правдиву російську мову" і москалів, **мови яких місцеві люди зовсім не розуміють,** автор ані словом не згадує, як „розуміють" „тутешні" люди українську мову і чи краще від словацького діялекту?

Годиться пригадати, що згідно з офіційною статистикою чехословацької републики 1922—1923 років у межах сучасної Східної Словаччини (Пряшівщини і деяких сумежних повітів) живе 94.000 „русинів", тоді як греко-католиків та сама статистика нараховує 190.000! Тепер словаки у своїх „популярних" виданнях стараються затерти сліди і цих решток „русинів", іґноруючи історичні факти, наукові досліди і сучасну дійсність.

Чи Товариство Письменників і Журналістів не піклується своїми членами?

КОМУНІКАТ РАДИ „ТОПІЖ-у".

В „Українських Вістях" з 17. ц. м. п. н. „Поможіть хворому письменникові" появився отвертий лист п. Анатоля Курдидика до членів Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка з цілою низкою гострих закидів, що Т-во не дбає зовсім про своїх членів, з наведенням двох конкретних прикладів. Не вважаючи на образливу форму того листа і покладений під ним підпис, з уваги на мериторичні закиди, що можуть викликати в уяві сторонніх людей наскрізь фальшивий образ діяльности Товариства, Рада Т-ва устійнила на підставі протоколів на своєму засіданні 20. ц. м. такі факти:

1) В справі відомого поета і письменника, про якого на першому місці згадує отвертий лист, — Товариство на весну цього року інтервеніювало у Рідній Школі і в Науковому Товаристві ім. Шевченка. Дало йому тоді позичку 50 зол. з тим, що ту позичку поверне статтями у „Житті і Знанні". Опісля гонорар „Просвіти" за ті статті, який належав Т-ву, призначило Т-во знову тому письменникові на безворотну позичку. Після того той письменник не звертався до Товариства за ніякою допомогою і Т-во спершу не знало, що він найшовся у новій потребі. Колиж у секретаря Т-ва інтервеніював у його справі пос. В. К., Рада Товариства рішила буля уладити окремий вечір з доходом на того письменника („Вечір Молодої Музи", який відбудеться в цьому році!).

2) В справі другого недужого молодого письменника, про якого говорить отвертий лист, Рада Товариства стверджує, що той громадянин є кандидатом на члена Товариства. Всеж, Товариство інтервеніювало у Народній Лічниці в справі його безплатного лікування чи лікування на кошт Товариства. Секретар Т-ва викупив йому ліки та — добувши інформацій в лікарських колах — запевнив його, що Товариство вжие заходів, щоб його прийняли або до лікувальні на Голоську або на Порадню при вул. Курковій, однак раніш необхідно, щоб він зголосився до лікаря Обезпечальні. Після того той молодий чоловік більше до нікого з Ради Т-ва не зголосився. Рада стверджує, що сам п. Курдидик дякував телефонічно секретареві Т-ва, що він цією справою займається. Тому самому п. Курдидикові секретар Т-ва заявив, що Товариство радо дасть свою фірму авторському вечорові, на якому п. Курдидик мав читати твори того молодого письменника, — і Рада те становище секретаря одобрила.

3) Щодо заміту, буцім-то Т-во, легковажучи собі недужих львівських письменників, спеціяльно опікувалось одною письменницею, яка приїхала з Дал. Сходу і відразу дістала два авторські вечорі, то Рада стверджує, що ті вечорі дали Т-ву 150 зол. чистого доходу (40 зол. брутто). Так само незрозумілі для нас насмішки з Балю Преси при одночасних претенсіях до Товариства, як до помогової установи, бож щорічний Баль Преси це найбільш дохідна імпреза Т-ва (на обох Балях Преси Т-во заробило поверх 700 зол.). При цьому Рада звертає увагу, що Товариство взагалі не розпоряджає ніякими окремими фондами та що літня оселя Т-ва вимагає постійних інвестицій, коштів на податки, сторожа, тощо. Товариство взагалі було основане, як станово-репрезентаційна організація і саме щойно від трьох останніх Рад, що більш-менше залишаються у тому самому складі, Товариство по змозі займається теж допомоговою акцією. Маючи 80 (а не „більше, як 100"!) членів, Т-во дістає менш-більш правильно членські вкладки тільки від 40 членів; багато членів — з огляду на їх матеріяльний стан — взагалі звільнені від вкладок (вкладка — 50 сот. місячно!). В цій ситуації Товариство всеж за останній рік виплатило безворотних допомог 5 особам разом на суму 210 зол.

Щодо позички для п. А. Курдидика, слід вияснити, що п. Анатоль Курдидик був припинений від 16. III. с. р. у членських правах на пів року з забороною підписувати три місяці свої статті — за поведінку на терені одної польської установи, „яка обєктивно виходила на донос" проти затрудненої там української робітниці (щоб зайняти її місце), при чому суд, окремо для цієї справи покликаний, не розглядав скарги проти п. Курдидика за те, що він зловживав бляншетами не свого авсопису. Ця ціла справа залишалась внутрішньою тайною Т-ва, з якої воно почуває себе звільнене з моментом напастливого прилюдного виступу п. Курдидика проти Т-ва і його Ради. Маємо враження, що можна скорше дивуватися відвазі п. А. Курдидика звертатися до Т-ва

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

В Італії святкують нині 14. роковини фашистівського устрою більше святочно, як минулими роками.

В Австрії ввели новий закон про гонорові суди для активних старшин і для старшин б. цісарської армії.

Французькі національні та католицькі организації уладили протикомуністичні збори при участи 10.000 осіб.

Мадридська рада міністрів рішила мабуть боронити столиці доки зможе, на зовнішньому фронті, не на вулицях.

Французький уряд приняв проект мін. Кота розбудувати воєнне летунство коштом 5 міліярдів франків.

риства за грошевою поміччю, в часі свого завішення в правах члена, ніж Товариству, що не квапилось іти на руку такому своєму членові. Коли ще додамо, що п. А. Курдидик залягав у Т-ві від 19. місяців з членськими вкладками, будемо мати достаточно причин, щоб радіти з заяви п. Курдидика, що він з Товариства Письменників і Журналістів виступає.

Справа мала і погана і Рада Товариства не присвячувалаб їй стільки місця, колиб не сумне і поважне суспільне явище, що того роду одиниці можуть у нас ще прилюдно нападати на таку установу, як організація українських письменників і журналістів, та вбиратись у тогу моралізатора, і що находяться часописи, які таким виступам патронують. Рада Товариства вважає, що обовязком усіх здорових організованих клітин українського народу та всіх окремих чесних громадян є боротися з таким загрозливим явищем, що викликує прилюдне згіршення.

Рада Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові.

МАДРИД, 28. 10. ПАТ. Президія ради міністрів повідомляє, що мешканці столиці мусять обовязково приймати утікачів з фронту. Кошти утримання покриють зі спеціяльних фондів.

ЧЕРВОНІ ДОБРОВОЛЬЦІ З ФРАНЦІЇ.

МАРСЕЛЬ, 28. 10. Авас. На чердаку есп. пароплаву відплило відтіля 500 добровольців до Катальонії.

Протижидівські заворушення у Варшаві.

Поліція в шкільнім будинку.

Головна Торговельна Школа у Варшаві була тереном гострих протижидівських виступів, так, що поліція ввійшла до шкільного будинку, щоб інтервеніювати. У відповідь на те ендецька молодь окупувала всі шкільні льокалі та не хотіла з них уступитись. Заворушення продовжувались до пізної ночі. В авлі зібралось 500 студентів, які заявили, що не вийдуть добровільно з будинку. Поліція дала 15 хвилин часу, щоб студенти добровільно вийшли. По речинці устанився перед авлею подвійний кордон поліції, а старшини почали усувати поодиноких студентів з будинку. Тих, що мали леґітимації негайно пускали, а всіх інших придержували.

Поліція ввійшла до В. Т. Школи не на візвання ректора, тільки на приказ адм. влади.

Протижидівські демонстрації відбувались також у Головній Школі Сільського Господарства, де ендецькі студенти обкидали жидівських гнилими яйцями.

У звязку з протижидівськими виступами в Гол. Торг. Школі кружляють поголоски про димісію ректора Мікляшевського. Покищо цих вісток урядові кола не потвердили.

Вчора було вже у В.Т.Ш. спокійно. Минулої ночі придержано коло 100 студентів. Більшість із них не була студентами торговельниками, але студентами інших високих шкіл у Варшаві.

Виклади припинено аж до відкликання.

Напад на канцелярію українського адвоката.

Дня 26. ц. м. в год. 5.15 пополудні напало двох невідомих мужчин узброєних у револьвери на канцелярію адвоката д-ра Миколи Струтинського в Буську б. Львова, стероризували присутніх у канцелярії Теодора Ваня і Марію Леську та забрали машину до писання вартости 450 зол. Відтак утікли в напрямі Красного. Поліція веде слідство.

Повстанці придержали корабель із зброєю.

ПАРИЖ, 28. 10. ПАТ. Два національні кораблі придержали біля Севти вітрильний корабель навантажений зброєю і муніцією. Корабель їхав до Аліканте. Члени залоги прикидувались скандинавцями, одначе докладна контроля паперів виказала, що більшість залоги — це совітські й еспанські горожани.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

МАДРИД, 28. 10. ПАТ. Червоні відкинули ворожий наступ на відтинку Толеда та знищили ворожу кольону, що йшла зі Сараґоси до Тардієнте (араґонський фронт).

ХІХОН, 28. 10. ПАТ. Кольони гірників завзято затакували нац. війська, що йшли на Овієдо. Під Мон Сан Клявдіо дійшло до завзятих боїв — ворог відступив і гірники заняли Отеро та взяли чимало бранців.

МАДРИД, 28. 10. ПАТ. Рада міністрів ухвалила змілітаризувати всю обслугу телефонів та змобілізувати всіх мужчин до 45-ох літ.

З організаційного руху.

ПОЛІТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ В КОЛОМИЇ.

Заходами Повітового Народнього Комітету в Коломиї відбулася 26. жовтня ц. р. нарада інтеліґенції з міста й повіту, присвячена політичним справам. Нараду відкрив голова П. Н. К. **пос. Заваликут.** До президії ввійшли **о. Гоянюк** як голова, б. сенаторка **О. Кисілевська** і селянин **Винничук Дмитро** як заступники. Реферат про теперішне політичне положення і про політику УНДО виголосив голова партії й У. П. Р. **пос. Василь Мудрий.** Референт широко насвітлив теперішні політичні відносини не тільки в нас, але й у світі, проаналізував положення цілої української нації та умотивував теперішню нашу національну політику в Польщі. По рефераті відбулася дискусія, в якій забирали слово: **інж. Микитюк, селянин Слободян, д-р Кир. Трильовський** (як безпартійний) та **о. Гоянюк.** Всі вони солідаризувалися з теперішньою політикою УНДО та поставили цілу низку запитів, на які давав відповідь **пос. Вас. Мудрий,** а в місцевих справах **пос. Заваликут.** Нарада тривала понад 4 години і взяло в ній участь поверх сотні громадян із Коломиї та з повіту.

НАРАДА ПОВІТОВ. НАР. КОМІТЕТУ В МОСТИСЬКАХ.

В суботу 24. жовтня ц. р. відбулося засідання Повіт. Народнього Комітету в Мостиськах під проводом голови **о. Пшепюрського,** присвячене організаційним справам, у якому взяв участь голова УНДО **пос. Василь Мудрий.** На засіданні обговорено цілу низку актуальних організаційних і політичних справ, звязаних із працею в повіті.

АНДРЕ ТЕРІЄ.

ДОРОГА ДО КАРІЄРИ.

Коли Стефан Буссено приїхав до Парижа, зараз пішов з відвідинами до пана Куртіль, якому завдячував своє свіже місце в міністерстві.

Пан Куртіль мешкав на вулиці св. Домініка на І. поверсі. Стефан начекався довго у передпокою, серед усяких інтересентів, заки його впустили до кабінету достойника. Радник з округи Помі, від коли став послом, змінився сильно: мав чорну краватку, довгий сурдут, застібнутий тісно і святочні жести. Все-ж щиро витає гостя, подає йому руку і прохає сідати при бюрку, де лежить ціла гора газет і брошур.

— Отже, мій дорогий приятелю, як бачите, я дотримав обітниці і ви починаєте нову карієру. Чи ви вдоволені?

Буссено дякує поважно:

— Я вдячний вам дуже, що ви видобули мене з тої страшної провінції. Без вас я не дістав би ніколи посади, до якої було так багато кандидатів. Та від часу, як я тут, передбачую трудноші, про які я раніше не думав.

— О! бачу, що вас нелегко задовольнити. Ваше становище веде до карієри. Ви дісталися до Парижа, до єдиного міста, де молодий чоловік, якому природа дала ріжні прикмети, може заблистіти своїм талантом. Робите таку міну, як хтось, хто нарікає, що має занадто гарну жінку!

— На жаль... бути в Парижі, це ще не все. Треба ще в ньому жити, а тут усе таке дороге. Маєтку не маю, а моє становище в міністерстві, хоч дуже почесне, не збільшило моєї плати. Те, чого було досить для провінції, не вистачає на Париж. Не знаю, чи зможу звести кінці, тимто і журюсь.

Посол усміхнувся співчутливо:

— Мій коханий! бачу, що ви не маєте спрiту. А тут легше, ніж деінебудь дати собі раду, коли хтось має голову на карку. Ясно, що райські птахи не впадуть на вас самі з неба, але зручний мисливець повинен уміти їх приманити і зловити.

— Мушу признатись, що в таких справах я новик і саме тому я прийшов прохати вашої ради.

— Я дам вам аж дві, — відповів Куртіль — перша це вміти подобатись людям і створити собі такі добрі звязки, щоб можна дістатись до вищого товариства і багато оженитись. Ви молоді, вродливі, а в Парижі є віна досить. Треба тільки вручно підійти до справи, не бавитися в сентимент, мати передовсім практичний бік на увазі.

— Дуже добре, — відповів Стефан — але ці зручні маневри вимагають часу і таки трохи гроша. Хто має таку маленьку плату, як я, не може робити...

— Може робити довги — перебив йому посол — які пізніше сплатить віном своєї жінки. Це-ж буденне явище. Я можу вам допомогти. Від коли я став послом, не можу дати собі ради від надміру праці. Усякі комісії, звіти, промови. Говорю і пишу легко, але маю трудноші в адміністраційних справах. Я міг би використати вашу знайомість права, якби ви хотіли стати моїм секретарем. Ви заходили би до мене після бюра. Я дав би вам сто франків місячно, но й обід у себе, крім нього ви мали би нагоду познайомитись з ріжними впливовими людьми, ввійти до парляментарних сальонів.

Стефан приняв таку пропозицію ввесь захоплений. Уже бачив себе між великими правниками, від яких залежить доля громадянства.

— Но, то добре — закінчив розмову Куртіль — справа полагоднана, від завтра почнете працю. На початок будьте добрі переглянути інтерпеляцію до міністра освіти у справі непошанування релігії в університеті.

Таким робом Буссено став секретарем посла. Коли взявся до роботи, зараз переконався, що його праця зовсім непротекційна, а таки велика. Читає інтерпеляцію Куртіля і бачить, що це писанина без ладу і складу, зліпище фраз, які стверджують, що пан посол не має найменшого поняття про справу. Він здивований, але щоб доказати свій талант, запалюється і складає досить палку промову. Посол Куртіль вивчив її напамять і виголосив перед парляментом промову зі значним успіхом. Коли Стефан прочитав на другий день текст „своєї" промови у друку, сам дивувався, які розумні підобрав арґументи і був вдячний політикові, що дозволив йому висловлювати свої політичні погляди.

Куртіль після своєї промови дістав побажання з усіх сторін і був переконаний, що це він сам усе так розумно сказав. А що він людина обережна, то не дуже квапиться впровадити свого секретаря до парляментарних кол. Він лякається, щоб якимсь необережним слівцем його секретар не виявив свого співробітництва. Зате він щораз більше хвалить Стефана і щораз більше його заохочує.

Цінений секретар стає постійним гостем у домі Куртіля. Щодня находить він місце для себе при обіді з вибагливими стравами, добрим вином. По обіді дістає добру чорну каву і курить першорядні цигара. Після цього стає до праці в доброму настрою, пише звіти, реферати, відповідає на численні листи виборців.

Одного травневого вечора, коли Буссено замріявся серед сутінків, відчинив хтось двері і він почув жіночий голос:

— Вибачте! Чи мій вуйко ще не вернувся?

Секретар обернувшись побачив у сірому світлі двацятькількалітню жінку у весняній сукні та капелюсі прибраним фіялками. Встає і кланяється:

— Посол Куртіль тепер у місті на вечері, але коло девятої буде назад, бо маємо тут працю.

— Коли дозволите я почекаю на вас.

Молода дівчина здіймає капелюх, поправляє волосся перед дзеркалом і зовсім свобідно розпирається у фотелі.

Останній речинець до заміни короткоречинцевих довгів.

Важний розпорядок міністра скарбу.

ВАРШАВА. ПАТ. Міністр скарбу видав розпорядок з 24. ц. м. про закінчення конверсійної акції в установах короткоречинцевого кредиту.

Конверсійні договори можна заключувати ще до 31. жовтня ц. р. Такі договори затверджуватиме конверсійний комітет Акцептаційного Банку до 30. листопада ц. р. Конверсійні договори заключені з хліборобсько-торговельними кооперативами, або з співзобовязаними особами з кооперативами — конверсійний комітет може затверджувати до 31. березня 1937 р., хочби їх заключено по 31. жовтня ц. р.

По вияснення згаданих речинців у справі заключування конверсійних договорів, конверсійний комітет може видати рішення про вину довжника чи кредитової інституції тільки в справах, які вплинули найдалі до 31. грудня ц. р.; у справах конверсійних договорів з хліборобсько-торгов. кооперативами та із співзобовязаними особами до 31. березня 1937 р.

Після згаданих речинців до заключування конверсійних договорів конверсійний комітет може видавати рішення щодо вини довжника або кредитової установи лише у справах, які ввійшли до 31. грудня ц. р., а в справах конверсійних договорів з хліборобсько-торговельними кооперативами і зі співзобовязаними особами до 31. березня 1937 р. Якщо у згаданому часі довжники не підпишуть конверсійного договору, кредитові установи матимуть вільну руку при стяганні позичених грошей.

По 3 роках при підписанні конверсійних договорів перед днем 30. листопада 1934 р. і по 2 роках при підписанні конверсійних договорів по дні 30. листопада 1934 р. кредитові установи будуть брати від селян і землевласників піврічними сплатами відсотки у висоті 4 проц. Зате державний скарб продовжив на рік допомогу кредитовим установам за обнижку відсотків довжникам.

Франція укріплює бельгійський кордон.

ПАРИЖ, 28. 10. ПАТ. „Матен" пише про евентуальну подорож мін. Даладіє і шефа генерального штабу ген. Гамелена до північних кордонів Франції і стверджує при тім, що уряд зажадає признання нових кредитів на укріплення цієї частини кордону, що вимагає укріплення після рішення Бельгії про невтральність.

Новинки.

— **Чи Ви вже придбали** цікаву та корисну лектуру на осінні вечорі? Ні? Так поцікавіться календарем „Криниця" на рік 1937. Його всесторонньо опрацьований зміст напевне задоволить Ваші мистецькі вимоги. Перегляньте його в якійсь книгарні, а напевно купите. Ціна невелика, тільки зол. 1.50. Можете також замовити у Вид. „Діло", залучивши до ціни 30 сотиків на порто.

Стефан придивляється гості мовчки. При відблиску світла вона видається йому гарна. Струнка брюнетка з очима повними блиску під припертими віями, з білою церою, ніжними рисами та вузенькими устами, весела, а при цьому невинна, нагадує йому якісь славні портрети.

— Чи ви є секретарем пана Куртіля? — питається, щоб перервати мовчанку.

— Маю цю честь — відповідає скромно Стефан.

— Мій вуйко оповідав мені багато доброго про вас. Не може вас нахвалитись, які ви пильні. Чи ви справді цікавитеся політикою?

— Мій Боже! Я стараюся передовсім можливо якнайкраще виконувати принятий на себе обовязок. А цей обовязок є тим приємніший, що я маю вряди-годи нагоду приймати його гостей, між якими є часто особи незвичайно цікаві та симпатичні.

„Цікавий" і „симпатичний" гість спускає очі і робить міну напів здивовану, напів злобну. Обоє знову помовчали якийсь час.

Нарешті входить посол, який виправдується перед сестрінкою, що казав їй на себе так довго чекати.

— Ох! — каже сестрінка — я не мала часу нудитися, бо пан секретар був такий чемний, що забавляв мене своєю розмовою.

— Алеж пані... — виправдувався Буссено.

Куртіль глянув кралькома на свого секретаря і ствердив, що той вдивлявся у свою сусідку. Як людина талановита і справжній дипломат він находить у голові нову ідею і всміхаючись каже до свого секретаря:

— Мій приятелю! представляю вам панну Нансі де Ліль, мою сестрінцю. — Пан Буссено — мій секретар. А тепер після цієї формальности, моя дитинко, повідомляю тебе, що на Великдень поїдемо з паном Буссено до твоєї мами до Мелон і там будете мати нагоду ближче познайомитись.

Перекл. а. б.

— **1. листопада 1936 (неділя)** в год. 7. веч. у малій салі Муз. Т-ва відбудеться відчит проф. д-ра К. Студинського на тему: „Спогади про Остапа Нижанківського" при співучасти співачки п. Марії Сабат-Свірської і Н. Нижанківського. 2967

— **З „Учительської Громади".** Провід Товариства „У. Гр." заявляє, що ані Головна Рада, ані Рада львівської Філії в цьому шкільному році ніяких гімназійних курсів не уладжувала, ані ці ніяких гімназійних курсів не веде. Оголошення в „Ділі" з 30. вересня ц. р. ч. 219. торкається лекцій двох учителів, які мають зовсім приватний характер. — За Головну Раду: **В. Радзикевич**; За Раду Філії: **Ів. Сітницький.** 2968

— **В день 1. листопада ц. р.** в церкві Преображення св. Спаса у Львові відправиться співана соборна Служба Божа в годині 10. по давним літургічним зразкам, з проповіддю, а після Служби Божої панахида за тих, що полягли за Волю України. В цей день дванайцятки не буде.

— **Відчит про „Торговельні книги у правні і податковім світлі"** виголосить адв. д-р Юлій Басехес у Союзі книговодів у Львові, вул. Бурлярда 5/I. (будинок торг.-промисл. палати) в четвер, 29. ц. м. в год. 19.

— **Обнизили ціни хліба.** Управа м. Львова обнизила з днем 27. ц. м. ціни кращих родів хліба. Один кг. житно-пшеничного хліба т. зв. люксусового коштує 38 сот., т. зв. куликівського 42 с. Ціни інших родів хліба без зміни.

— **Задушки у школах.** З причини латинських Всіх Святих і Задушного дня міністерство віроісповідання і освіти рішило, щоб дні 1. і 2. листопада ц. р. були, як звичайно у всіх школах, вселюдних і середніх вільні від шкільних занять.

— **Дальший алярм.** Як повідомляє „Дзєннік Польскі", оо. Домінікани із Жовкви парцелюючи монастирський маєток Зіболки пов. Жовква, продали 80 прц. землі українцям. Украіножерний орган добачує в цій вістці якесь непорозуміння і дожидає заперечення з міродатних кол.

— **Святочний концерт у память бл. п. композитора Ярослава Лопатинського у Відні.** Союз Українських Професійних Музик у Львові дістав вістку, що „Німецько-австрійський Союз Авторів" у Відні (Дойч-естерр. Автореnфербанд, Він VI., Бургершпіталгассе 29/15) уладжує в память свого почесного члена і нашого земляка бл. п. д-ра Ярослава Лопатинського, святочний концерт, зложений з творів композитора. Концерт відбудеться вже дня 5-го листопада ц. р. в репрезентаційній салі Австрійського Торговельного Музею. На цьому концерті будуть виконані ось-які твори композитора Лопатинського: 1) Увертюра до опери „Казка скель". 2) Псалом, 3) Осганні пісні композитора: „Іх леге зі Рудер ін" „Вер гат ес Дір ерляубт", 4) Увертюра до комічної опери „Еней на мандрівці" і крім цього твір музичного директора Німецько-Австр. Союзу Авторів у Відні проф. Ігнатія Гербста п. н. „Тотенкляге". Подаючи це до відома українського громадянства, звертаємось отсією дорогою до визначніших віденських установ, визначних громадян та української кольонії у Відні з зазивом взяти як найчисленнішу участь у згаданому святі, що його уладжують чужинці в память нашого земляка, і цим засвідчити, що ми вміємо шанувати память своїх заслужених для мистецтва діячів. — Рада „Союзу Українських Проф. Музик" у Львові.

— **Гостре стріляння в Замарстинові.** На військовій стрільниці в Замарстинові відбудуться в днях 3—30. листопада військові вправи, злучені з гострим стрілянням. Цивільне населення має підчинитись вказівкам військової сторожі, що осадить загрожений стрілами терен.

— **Ліквідація міського апровізаційного підприємства.** У звязку з банкроцтвом міського апровізаційного заведення у Львові управа міста встановила спеціяльну комісію, що під проводом радного Петрикевича обняла урядування в цьому заведенні. Комісія усунула від урядування кілька осіб, а багатьом урядовцям і службовцям виповіла службу. Заноситься на те, що апровізаційне заведення буде зліквідоване. Харчевий відділ уже припинений, а щодо молочного, то хотять його видержавити або передати польському молочарському союзові в надії, що це йому поможе в конкуренції з Маслосоюзом.

— **Нагла смерть підчас шкільної візитації.** Повідомляють нас з Любачева про таємничу подію, що скоїлася 27. ц. м. в селі Гірче пов. Любачів. До школи в тому селі, де був управителем українець, Евген Марчак, голова Окружного Відділу Т-ва ВПУВ, приїхав на візитацію підінспектор Кийча. В часі візитації, около год. 8.30 рано, наслідком невідомих покищо ближче причин управитель школи нагло помер. Точніші інформації подамо по засягненні відомостей на місці.

— **Хотять „карпатської бригади".** Міністер військових справ приняв 27. ц. м. делеґацію сенаторів і воєвідських послів станиславівського воєвідства а саме сен. д-ра Заржицького, сен. о. крил. Лободича, пос. д-ра Волянського, пос. Войцеховського, пос. Васілевського і пос. Кшечуновича. Делеґація просила міністра, щоб дивізії піхоти зі Станиславівщини надав регіональну назву: карпатської.

— **Львівська хроніка.** На залізничому шляху коло кульпарківського мосту знайшли тіло якоїсь коло 25-літньої жінки з відтятою головою. При тілі не було ніяких документів. — Директор львівських броварів Маврицій Шаль помер у Відні, куди виїхав, щоби піддатися операції.

— **Хрест в університетських салях.** Академічний сенат варшавського університету оголосив таку постанову: „Сенат рішив повісити хрест в авдиторіях і висловлює бажання, щоб за згодою начальників заведень повісити хрест у наукових заведеннях".

— **Учениця скочила з І. поверху.** В гімназії СС. Назаретанок при вул. Люблинської Унії у Львові скочила з вікна першого поверху в самогубному намірі учениця VII. кляси, Вікторія Вільман, донька залізничого урядовця і тяжко потовклася. Нещасну відставили до шпиталю. Причиною був нервовий розстрій наслідком недуги.

— **Окрадають церкви.** До костела в Делятині пов. Надвірна вломилися злодії й вкрали кілька зол. самими дрібними. Тої самої ночі ті самі злодії обікрали місцеву церкву, забравши з розбитої скарбонки коло 25 зол.

— **Страшна буря** лютувала 27. ц. м. над Північним Морем та Англією. Розбурхані хвилі залили Гамбург і околиці при усті Лаби. Буря перевернула сигналізаційний корабель „Ельбе", що затонув разом з 50 людьми залоги. Затонув теж англійський нафтовий корабель „Льовелин", а крім того одержано багато сигналів С. О. С. від кораблів, що находилися на морі. Пізніше наспіла вістка про катастрофу шведського корабля „Сівгалля". Йому на поміч поспішив данський моторовець, але запізно. На берегах Англії жертвою бурі стало багато людей. З летовища під Пейслі вихор ухопив 20 літаків, які сильно ушкодив. На летовищі Ренфрю ушкодило 4 літаки. Найсильніша буря була над Шотляндією, де зірвала телеграфічну комунікацію. Морські хвилі викинули на береги багато тіл людей, що стали жертвою катастроф на морі. — В останній хвилині наспіла вістка, що латвійський корабель „Гелена Фавбавмс" затонув у дорозі з Ліверпулю до Балту. З 18 людей залоги врятувалось тільки 4.

— **Нагороди Нобля** призначить жюрі в найближчому часі у Стокгольмі. Сума нагород рівняється цього року 159.850 шведських корон. Буде признаних 5 нагород: одна з ділянки медицини і фільософії, одна з фізики, одна з хемії та

...дії літературні, бо торік такої нагороди не ді...став ніхто, врешті нагорода миру (теж за два роки), яку признає норвеський парлямент 2. листопада ц. р. Одним з кандидатів до цієї нагороди є шведський король Карло, голова Червоного Хреста. Нагороди з фізики і хемії будуть признані 12. листопада, речинець признавання літературних нагород ще не устійнений. Між кандидатами до літературних нагород, які звичайно мають найбільший відгомін у світі є француз поет Поль Валері, член Французької Академії, англійський поет Мейсфілд, фінляндський Сілянпа і відомий чеський письменник Карло Чапек. Поруч Валері згадують іще двох французів: Дюгамеля та Мартен Дю Гар, але їх кандидатура поруч Валері — значно слабша. Якби взяли на увагу те, що Чехословаччина не мала досі Нобленого лавреата, то кандидатура Чапека була би запевнена.

— 30-ліття славного винаходу. 30 літ минає від часу, як винайшли засіб проти болю — **новокаїну.** У давнину знали спосіб підвязування кінчин тіла, щоб утихомирити біль і цей спосіб протрівав аж до наших часів. Щодо внутрішніх засобів, то китайці перед хірургічними операціями курили опій, індійни заживали гашишу, єгиптяни мандрагори. У 1-ому віці п. Хр. уживали сонливих губок з опієм, цикутою та шалвією, з початком нової доби вживали холоду, як засобу, що робить тіло нечутким на біль. Після цього прийшли оклади, промивання, відвари з усяких рослин, щоб зменшити людям болі перед операційним ножем. Щойно окисень азоту (розвесельний ґаз) у 1844. р. вказав новий шлях лікарській практиці. У тому самому році ввели етер як лікувальний засіб, чотири роки пізніше хльороформ, згодом кокаїну, як найкращий підшкірний знечульний лік. Але кокаїна мала в собі за багато отруйних елементів. Щойно в 1905. р. вдалось найти новококаїну без отрути. Завдяки їй можна було знечулювати болючі місця без наркози. Головно для дентистики було це справжнє спасення. Завдяки кільком краплинам можна дати собі рвати зуб і позбуватися болю.

— Що дістся в одній годині? На поверхні землі діється в одній годині багато цкіавих випадків, що ілюструють наше життя. Отже родиться 5.440 дітей, а вмирає 4.630 осіб. Є 1.200 нових вінчань, а розвязується 85 подруж. За одну годину фабрики самоходів продукують 700 нових самоходів, а самоходи в руху вбивають 17 людей. Зарібок чоловіка в одній годині вагається від 2 центів, які дістає китайський ремісник (щось як рільні робітники у нас), до суми 96 долярів, які дістає голова електричного тресту в Ню Йорку. В тім самім часі почтові уряди висилають 1 міліярд 141 міліонів листів, а земська куля, обертаючись довкола своєї оси, робить дорогу 1.776 км.

— Ріжні вістки. На італійськім трансатлянтійськім кораблі „Сан Ремо", вибухла на морі біля Ріо де Жанейдо пожежа, з якою він приїхав до порту. Залога й пожежна сторожа тільки з трудом угасили вогонь. — Як повідомляють з Осльо, на острові Ен Маєн відчули сильний землетрус.

Зі судової салі.

СЕНЗАЦІЙНА ТАКТИКА ОБОРОНИ І ПРИСУД в АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ Д-РА ЛЯКСА.

Оборонець д-р Ляндав покликується на авторитет станиславівського владики.

В середу 28. ц. м. покінчилась у львівському апеляційному суді сензаційна карна розправа проти ославленого адвоката-обманця д-ра Лякса зі Станиславова. Акт обвинувачення містив 4 карні справи, що з них найважнішою була справа фабрики чоколяди „Кровіцький і С-ка". В цій справі апел. суд затвердив присуд станиславівського суду. Щодо інших справ, то апел. суд уморив справу обманства на шкоду Тіґера. Зате покарав підсудного за обман на шкоду Т-ва жидівських шкіл, за що його в першій інстанції звільнили. Затвердили теж присуд у справі сфальшування векслів на шкоду млинарів із Назавізова.

Підсудному вимірено збірну кару по застосуванні амнестійного закону — **3 роки вязниці і позбавлення всіх громадянських прав на 5 літ.**

Незвичайно сензаційна, майже неймовірна була тактика оборони підсудного. В своїй кінцевій промові заявив оборонець д-р Ляндав, що хоч Лякс — це людина низьких інстинктів і гидкої вдачі, всеж є у нього якісь небуденні вартости, коли до сьогодні тішиться він довірям і признанням станиславівського гр.-кат. епископа Гр. Хомишина і від довгих років є його правним і особистим дорадником. Крім того згадав про дружні відносини підсудного з епископом-помічником І. Лятишевським і про те, буцімто епископ Лятишевський підчас мирових переговорів між пошкодованими Кровіцьким і Олесницьким та д-ром Ляксом своїм авторитетом підтримував справу підсудного, в переконанні повної її слушности.

Промова д-ра Ляндава зробила на салі помітне враження і викликала в судових кругах здивування і несмачну сензацію.

Небувала річ, щоб рафінований обманець ставив себе під моральний протекторат і заслонявся перед карою авторитетом і опінією греко-катол. епископів. — Таку тактику оборони приняла прилюдна опінія з наявним обуренням і слід її сильно напятнувати.

Маємо надію, що тут хіба якесь непорозуміння і що оборонець без відома та згоди станиславівських владик надужив їхніх імен і авторитету їхнього становища для рятування адвоката обманця.

З кіна.

Кіно „Паляс": „ПРОКАЖЕНА".

Фільма зроблена на підставі передвоенної повісти Гелени Мнішек. Ця повість належала до групи т. зв. „читаних" і мала величезний успіх серед молоді і в сальонах тої інтеліґенції, що воліла сентиментальне повістище з романтичним сосом, ніж справжні мистецькі твори. У Франції тип такої повісти представляє плодовита як крілик баронова Жіп, в Англії Елінор Ґлін, у Німеччині Куртс-Малер, у передвоенній Росії подібний успіх здобули Вербіцька та Нагродська. Показується — і то не вперше — що зовсім пересічна повість, без великих літературних прикмет, може вийти на екрані, куди краще, ніж архитвори, коли за сценарій візьметься добрий редактор до помочі з режисером. „Прокажена" — одна з кращих польських фільм, краща, ніж спроби патріотичних трагедій, бо не має штучного патосу, непотрібного дешевого красномовства і всупереч оригінальному текстові зосереджена до коротких енерґійних сцен, що йдуть легко одна за одною. Є це історія гарної, інтеліґентної, бідної панни, що після нещасливого кохання стає ґувернанткою в домі багатих дідичів і там закохується вдруге у молодому представникові старої шляхотської родини. Гарні сцени з природи і дуже добрі типи відтворюють тло, на якому бачимо побутові сцени типової польської аристократії, поодинокі „поетичні" моменти закоханих і мережку інтриґ. Головні ролі грають нова артистка Барщевська та відомий „амант" Бродневич, крім цього Цвіклінська, Юноша-Стемповський, Висоцька, Венґжин і Ґрабовський. Другорядні жіночі ролі теж добре представлені.

Всячина.

КІЛЬКО КІЛЬОМЕТРІВ РОБИМО ДЕННО.

Мадярський учений проф. Леріфельд переів при помочі окремого приладу, що мірить кроки — цікаві досліди, а саме змірив скільки кільометрів дороги зроблять денно люди ріжних професій. Пересічно робить людина 18.098 кроків, значить приблизно 13 км., але залежно від професії можуть бути відхилення в одну або другу сторону. Отже роботяща господиня робить денно яких 20 км., а це дає разом 8.000 км. річно. Одначе рекорд побивають кельнери у каварнях, що „виходять" денно більше, як 50 км. За кельнерами йдуть сільські господарі, що в часі полевих робіт роблять 40 км. денно. Щойно третє місце займають поштарі з 35 км. денно, а четверте поліцаї — 32 км. Найменше дороги роблять денно „манекіни" в маґазинах мод, бо всього 2.5 км.

АЛЯРМОВІ СИРЕНИ — СИҐНАЛ НОВОЇ ВІЙНИ.

В часі останнього летунського алярму в Парижі трапилася траґікомічна подія, яка малощо не закінчилася смертю людини. Один старенький рентієр, що жив у центрі Парижа віддавна рішився не читати часописів. Коли минулої пятниці зовсім ненадійно для нього затрубіли алярмові сирени, що заповідали летунський наступ, у цілім місті погасли світла і з ріжних сторін міста чути було вибухи „бомб", старець відкрутив ґазові проводи і положився до ліжка.

Його знайшли уранці напів мертвого і перевезли негайно до лічниці. Його життя висить на волоску. Коли він прийшов до памяти, пояснив, що не читаючи ґазет, був переконаний, що знову почалась війна і летунський алярм — це правдивий наступ ворожих літаків. Тому, що світова военна хуртовина залишила в нього тільки самі жахливі спомини, він рішився вмерти, щоб не бути свідком новых военних страхіть.

Дивогляди.

ЛЮДИНА, ЩО ЖИВЦЕМ КАМЯНІЄ.

На засіданні австрійського лікарського товариства у Відні проф. Айзельберг задемонстрував молодця, що має незвичайно рідку недугу. Всі його мязи поступнево дубіють та камяніють. Ясно, що майже всі члени тіла стають непорушні і недужого мусять доглядати в окремій кімнаті. Докладної причини цієї недуги покищо ніхто не знає. Додумуються, що ця недуга вроджена і в вона випливом недостаточного діяння усіх внутрішніх залоз. Яких — покищо теж наука не може сказати, що теж виключає лікування цієї недуги. Проф. Айзельберг намагається лікувати свого пацієнта рентґено-терапією. Сила мязів хвилинами слабшає, але полекша не є тривка. Який буде вислід недуги — нема ніяких сумнівів.

ЛІҐА ОБОРОНИ ПЕРЕД... АЛІМЕНТАМИ.

Знов Америка бє рекорд оригінальности, хоч у цьому випадку годі відмовити новій дивоглядній американській Лізі деяких практичних прикмет. Шістьох нюйорських мілієнерів обєднались в окрему лігу оборони перед аліментами. Метою ліги рятувати Америку, чи пак американських мужчин перед найбільше поширеним лихом. Деякі закони Злучених Держав повстали у часах перших поселенців, коли жінок було ще дуже мало. Всі ті закони боронять представниць слабшого полу і саме тепер дуже часто багато хитрих жінок користується тими законами для шантажування багатих мужчин. Кожний багатший мужчина рискує навіть при найневиннішім флірті, чи товариській прогульці з жінкою, що вона поставить його перед суд під замітом обіцюваного і невиконаного подружжя. В 99 випадках на 100 американський суд стає в обороні покривдженої і знеславленої жінки і присуджує заплатити меншу або більшу суму. Тепер члени нової ліґи присягли, що не щадитимуть ніяких засобів, щоб тільки виборити зміну закону „про невиконані обітниці" та інших подібних законів, що дозволяють деяким гарним, хитрим і дотепним жінкам шукати легкої наживи.

Дописи.

ЯРОСЛАВ.

Ювилей священника-громадянина. В дні 15. ц. м. відбувся в Ярославі рідкий ювилей, а саме о. дек. Купріян Хотинецький святкував у тому дні 70-ліття своїх уродин, 45 літ священичої і громадської праці та 30 літ своєї праці як пароха в Ярославі. Ювилей почався в год. 9. співаною Службою Божою, що її відправили б. оо. сотрудники священника-ювилята. Дуже гарну проповідь виголосив о. декан Т. Левицький. Відтак у салі т-ва „Родина" відбулась академія, що в ній взяли участь запрошені гості і представники установ. На самому вступі вручено ювилятові великий портрет дар ярославського громадянства. Відтак пописувались співами хори з Ярослава, Ришкової Волі. По співах складали представники установ побажання старенькому ювилятові. У своїх промовах-привітах підчеркували промовці заслуги Ювилята для освідомлення та культурного піднесення Ярославщини. Найкращими свідоцтвами його громадянської праці є будова приходства, бурси, братського дому і захоронки. Опісля відчитано привіти від трьох наших владик, центральних установ у Львові і багатьох визначних громадян з цілого краю. При кінці промовляв зворушений до сліз ювилят. Після академії відбувся комерс, на якому за ініціятивою о. Рудавського зложили гості 25.80 зол. на Рідну Школу. Свято відбулося у незвичайно гарнім настрою і залишило по собі незвичайно сильні враження не тільки серед всіх учасників, але й на старенькому священникові-ювилятові.

Спорт.

ОСІННІЙ ОКРУЖНИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ.

В дні 8. листопада відбудеться в білогорськім лісі осінній біг навпростець для копунів на трасі 2.500 м. і для легкоатлетів на трасі 3.500 м. з перешкодами.

Дружиновий біг для копунів (11 змаґунів) за нагороду п. Іваха Ст.

Збірка в год. 12. у читальні „Просвіти" на Сиґнівці.

Зголошення слати до дня 6. XI. на адресу: УСС, вул. Підвалля ч. 7.

НОВИЙ АВТОМОБІЛЕВИЙ РЕКОРД.

Відомий німецький автомобіліст Карачіоля осягнув на своїй машині марки „Мерцедес" скорість 367 км. на годину, побиваючи міжнародній рекорд у цій категорії машин. Один кільометр переїхав Карачіоля у фантастичнім часі 9.68 секунди.

Нові книжки й журнали.

Богдан В. Нижанківський: АКТОР ГОВОРИТЬ. Нариси. Видавець Р. Цьоцка. Львів 1936. Стор. 46.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри

Український Молодий Театр „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького.

ТУСТАНОВИЧІ: „Камо грядеши?“ 28. X. „Вініцій і Лігія“; 29. X. „Смерть Нерона“; 30. X. „Рожевий шлях“.

ДРОГОБИЧ: 31. X. „Рожевий шлях“.

САМБІР: „Камо грядеши?“ 1. XI. „Вініцій і Лігія“; 2. XI. „Смерть Нерона“.

СТАРИЙ САМБІР: 3. XI. „Голгота“; 4. XI. Вініцій і Лігія. 5. X. „Смерть Нерона“.

Зі Самбора Ст. по дорозі до Перемишля театр загостить тільки з одною виставою „Голгота“ до Добромиля, Хирова і Нижанкович.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

РОГАТИН:
29. X. Циганський барон.
30. X. Муж двох жінок.
31. X. Інваліди.
2. XI. Німа теща
3. XI. Вій.

З Рогатина іде театр до Галича та Ходорова.

Великий Театр:

Четвер 29. X. год. 7·30 веч. „Модні спазми“.

Пятниця 30. X. год. 7·30 веч. „Пігмаліон“.

Субота 31. X. год. 7·30 веч. „Пігмаліон“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Малий льорд“.
АТЛЯНТИК: „Тайна бригада“.
ВАНДА: „Його велике кохання“, „Для тебе танцюю“.
ҐРАЖИНА: „Болько та Льолько“.
КАСІНО: „Король жінок“.
КОПЕРНИК: „Пастер“.
МАРУСЕНЬКА: „Юдель грає на скрипці“.
МЕТРО: „Капітан Блад“.
МІРАЖ: „За хвилину щастя“
МУЗА: „Скандали міліонерів“ і „Вавуфа“.
ПАКС: „Давид Коперфільд“ із Фреді Бартольомю.
ПАЛЯС: „Прокажена“.
ПАН: „Баунті“.
РАЙ: „Ядзя“.
СВІТ: „Княжна Чардаша“ з Мартою Еґерт.
СТИЛЕВИЙ: „Роберта“, ревія „Як у раю“.
ТОН: „Робін Гуд із Ельдорадо“.
УПХА: „Червоний султан“ і ревія.
ХИМЕРА: „Малий бунтар“ із Шерлі Темпль

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Цепелін у просторах“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 29. жовтня 1936.

Відень (506,8) 15.20 Вокальні авдиції для дітей, 17.35 Крайцерівська соната Бетовена на скр. і форт., 19.35 Військ. орх., 22.20 Віольонч.ресітал**ь**. **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття. **Прага** (470,2) 17.45 Музика на 4 руки, 22.15 Легка музика, **Париж** (1648) 12.00, 13.15, 21.45 Концерт, 17.00 Спів, 18.00 Театр Уяви, 21.00 Солісти, форт., спів, **Білгород** (437,3) 18.00 Нар. музика, 20.30 Квартет, **Берлін** (356,7) 14.15 Розр. музика, 16.30 Веселе пополудне, 17.00 Сучасна музика, 19.15 Бах-Моцарт, 20.10 Пять оркестр грає до танку, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Концерт, 18.25 Смичк. квартет б-дур Гайдна, **Мінхен** (405,4) 11.00 Весела музика, 16.30 Жан Павль у музиці Р. Шумана, 17.00 Пісні, 18.00 Мельодія і ритм Скандинавії, **Будапешт** (549,5) 12.05 Сальон. музика, 17.00 Циг. музика, 18.15 Концерт орх., спів, 22.35 Концерт оп. орх., **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 16.40 Програма для дітей, 17.15 Вокальний концерт, 19.00 Легка музика, 20.45 Іль бель кавальєре Д' Орфле, **Рим** (420,8) 13.10 Орх. концерт, 17.15 Сучасні італ. пісні, 20.45 „Дафні“ оп. Дж. Муле.

Пятниця, 30. жовтня 1936.

Відень (506,8) 15.20 Арії та пісні, Ф. Мінарік сопр., 17.40 Сп. ресіталь. Таехе баритон, 19.25, 21.05 Концерт. **Кошиці** (259,1) 19.10 Інструм.-вок. концерт. **Прага** (470,2) 16.10 Сальон. квартет, 17.10 Смичк. квартет е-дур. **Париж** (1648) 18.30 Концерт, 1.00 Скрипк. ресіталь, 21.45 „Рін“ ком. оп. Плянкета. **Білгород** (437,3) 17.20 Скрипка, 18.00 Нар. пісні, 20.00 Сп. ресіталь, **Берлін** (356,7) 14.15 Популярна музика, 18.00 Концерт, 19.20 Пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Сучасна віольовч., **Мінхен** (405,4) 16.50 Легка музика, 17.20 Нова форт. музика, **Будапешт** (549,5) 19.30 Опера, 22.30 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11.30 Розр. концерт, 20.40 Камер. концерт, Аріго Серато скрипка, Сандро Фута форт., **Рим** (420,8) 13.10 Легка музика, 20.40 Муз. вечір, 22.00 Легка орг. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 29. жовтня 1936.

6.30 Ранішні авд., 6.33 Руханка, 6.50 Гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Муз. поранок: Шопенові твори, форт., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт орх., 12.40 В господарстві на Всіх Святих. 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика з гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Легка музика з гр. пл., 16.35, 17.15 Концерт симф. орх., 17.00 Робітник у Німеччині, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спортові вістки, 18.20 Арії та пісні з гр. пл., 18.35 Бій під Молотковом, муз.-словна авд., 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Форт. ресіталь, Лістові твори, 19.35 Концерт легкої і танк. музики, 20.30 Кришталові печери в Кривчі, 20.45 Вечірній денник. 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Карло Шимановський: форт. спів, скрипка, 22.10 Давня та сьогоднішня оперетка, гр. пл., 22.30 Танкова музика, орх.

Пятниця, 30. жовтня 1936.

6.30 Ранішня авд., 6.33 Руханка, 6.50 Музика, 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для старших дітей: „На зеленім Шлеську“, „На Шкубачках“. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Композиції Ф. Ліста з гр. пл., 12.40 Ощадна господиня, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Шкільні хлопці перед мікрофоном, 16.00 Легка музика на органах, гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Концерт солістів, форт. спів, 17.00 Від Гвадарами до Мадриду, 17.15 Концерт орх., у прогр. Думка й Коломийка, 17.50 Актуальна гутірка, 18.00 Спортовий порадник, 18.10 Спортові вістки, 18.20 Гостина на фйорді дробенят, 18.30 Легка музика з гр. пл., 18.40 Прогр. скринька, 18.50 Як зуживати надмір цукр. буряків, 19.00 Велика присутність, 19.20 З піснею по краю, авд., 19.45 Оперовий фрагмент, 20.00 Симф. концерт, із участю Льомброза Деметрія Калімахоса флет; у перерві Веч. денник. Актуальна гутірка, 22.30 „С. О. С.“ скеч Ф. Порґеша, у вик. артистів льв. театру, 22.45 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельг. 89.73—89.30, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50, Доляри кан. 5.30.50 — 5.27.50, Фльор. гол. 287·50 — 285.80. Франки фр. 24.80 — 24.66, Франки швайцарські 122.55—121.75, Фунти анґл. 26.05 — 25.89, Ґульд. данц. 100.20 — 99.80, Кор. ч. 17.50—17,00, Кор. дан. 116.19—115.45, Кор. норв. 130.78 — 129.80, Кор. шв. 134.33 — 133.35, Ліри італ. 25.40—24.80, Марки фінл. 11.50—11.30, Марки нім. 118 — 112, Шил. австр. 93—90. Марки нім срібні 127—120.

Акції.

Банк Польський 112·00, Цукор 31.50, Вугіль 16·60, Лільпоп 15.30, Моджеїв 6·50, Норблін 67·00, Островець 32·75, Стараховичі 37·00. Габербуш 41·50.

Тенденція неоднакова.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 68.00, 2 ем. 68·50, 5 конв. 53·50. 5 зал. 50·65, 6 дол. 77.00, 4 прем. дол. 48.50—48·75, стаб. 480, 482.

Тенденція для позичок сильніша.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 51—54, 4 прц. Л. З. Бк Г. 40—43. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 42—45, 4 прц. ТКЗ. 39—41, 4 і пів прц. ГТКЗ. 41—44, 4 і пів прц. БГК. 61—65, 4 прц. БГК. 61—65.

Долярівка 50—52, 3 інвест. 1. ем 65—68, 3. ем. 65—68.

Збіжжя.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Ячмінь броварняний	22·00—26·50
Ячмінь на мливо	19·25—19·50
Ячмінь паст.	18·50—18·75
Мука пшенична ст. ґат. I в.	41·00—41·25
Мука пшен. ст. ґат. I А	40·50—41·00
„ „ ґат. I Б	39·50—40·00
„ „ ґат. I Ц	38·00—38·50
„ „ ґат. I Д	36·00—36·50
„ „ ґат. II А	35·00—35·50
„ „ ґат. II Б	35·00—35·50
„ „ ґат. II Ц	34·75—35·25
„ „ ґат. II Д	33·50—34·00
„ „ ґат. II Е	31·50—32·00
„ „ ґат. II Ф	30·00—30·50
„ „ ґат. II Г	27·50—28·00
„ „ ґат. III А	20·25—20·75
„ „ ґат. III Б	18·75—19·25
Мука пшенична паст.	17·25—17·75
Мука пшенич. разова до 95%	27·25—27·75
Мука житна витяг 0·30%	28·75—29·25
Мука житна ґат. I. 0·50%	27·75—28·25
Мука житна ґат. I. 0·65%	25·75—26·25
Мука житна ґат II. 50-65%	19·25—19·75
Мука житна разова 0·95%	19·75—20·25
Мука житна посеред. 65%	16·25—17·25

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 28. ц. м.

Ціни за 100 кг. ґюзом, льоко вагон-стація заладовання:

	льоко ст. заладов.:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	21·25—21·50
Жито збір. 694 гр/л. 3%	15·50—15·75
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	17·25—17·50
Овес легко задощ. 444	13·25—13·50
Овес не задощ. 456	13·75—14·00
Гречка 10%	19·00—20·00
Кукурудза жовта	15·15—15·25
Кукурудза червона	17.00—17·25
Коноп. сімя	31·00—31·50
Соняшникове сімя	31·50—32·00
Насіння лену 95%	41·00—42·00
Фасоля корона руч. в. з м. 42	55·00—56·00
Фасоля „Різен“ руч. виб. з м.	42·50—43·00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	40·50—41·00
Фасоля шмальц. спец. ручно вибир. з мішк.	43·00—45·00
Фасоля краса рафована	25·00—28·00
Фасоля цукр. ручно виб.	30·00—31·00
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від каняники	115—120
Конюшина вільна від каняники 96 проц. чистоти	120—125

Пшениця і ячмінь далі подешевіли на 25 сот. Ціни інших продуктів не змінені. На олійні насіння тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 28 жовтня п. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок.
1 без опакування . . . . . . 2.35 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням 2.40 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет . . . . 2.40 „
1 л. молока . . . . 0.16 „
1 к. яєць . . . . 4.40 „

Тенденція на масло та яйця сильна на молоко зниж**к**ова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 28. X. п. р. платив своїм достанцям за 1 кг живої птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курки I. кл., товсті, без острі**ґ**, щойно від 1.80 кг. вгору 1.00 зол.
Курята I. кл. біло й жовтоніжки щойно від 0.80 кг. вгору 0.85 „
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору 0.95 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймається.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.